

VEČERNI LIST

Cena za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
za tri leta . K 15.—, en mesec . K 5.—.
Prednštvo in upravnštvo: Kopitarjeva ulica Štev. 6.
Telefon Štev. 50.

NEODVISEN DNEVNIK

Inserati: Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm
visoka ali nje prostor) za enkrat po K 1'20.—.
Postopno: Enostolpna petstvarsta K 1'—, — izhaja vsak
dan, izvenšči nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

Poincaré čestita ob priliki priznanja naše države.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Predsednik francoske republike Poincaré je poslal regentu prestolonasledniku Aleksandru brzojavko, v kateri mu čestita na regentstvu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev

ter mu želi dolgotrajno in uspešno delo. Regent Aleksander se je za ta prijateljski pozdrav predsednika francoske republike takoj brzojavno zahvalil.

Koroški dogodki v narodnem predstavništvu.

Poročilo o nemških grozodejstvih pojde v Pariz.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. V včerajšnji seji narodnega predstavništva je poslanec dr. Pavel Pestotnik stavil na ministrskega predsednika vprašanje o dogodkih na Koroškem in postopanju nemških vojakov z ujetniki in slovenskim civilnim prebivalstvom. Nemci na Koroškem koljejo moške in ženske, nabadajo deco na bajonete, ujetnike pa zapirajo in ubijajo. (Veliko ogorčenje med poslanci.) Razen tega se čuje, da podpirajo nemško akcijo proti Jugoslovanom na Koroškem tudi Italijani.

(Veliko ogorčenje.) — Min. predsednik Stojan Protič je odgovoril, da se vodi o dogodkih na Koroškem preiskava z ene in druge strani, da se vodijo pogajanja o povratku nemških čet na prejšnjo demarkacijsko črto in da se bo o vseh teh dogodkih, čimprej bo to mogoče, obvestila mirovna konferenca v Parizu ter da se bo ukrenilo vse potrebno, da se onemogoči nadaljnje divjanje Nemcev proti jugoslovanskemu prebivalstvu na Koroškem.

Ustanovitev medicinske fakultete v Belgradu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Ministrstvo za narodno zdravje je zahtevalo od belgraj-

ske občine, naj naznači mesto, na katerem bi se zgradila medicinska fakulteta.

Zakonski predlogi.

Polnoletnost z 21 letom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. V včerajšnji seji narodnega predstavništva je predložil minister za konstituantno dr. Kramer zakonski načrt o polnoletnosti državljanov kra-

jestva SHS, ki naj se doseže z izpolnjenim 21. letom. Istotako je predložil zakonski načrt za nov poslovnik narodnega predstavništva.

Vprašanje naknadne vojne odškodnine.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. V ministrstvu za trgovino in industrijo so izdelali zakonski načrt o naknadni vojni odškodnini. Načrt bo predložil v proučitev ministrskemu sve-

tu, nakar se bo v najkrajšem času predložil narodnemu predstavništvu. Zakonski načrt obsega 130 paragrafov.

Bodimo trezni!

Še nikdar se ni na Slovenskem toliko in tako lahkomišelnostno govorilo kakor sedanjí čas. Na železnici, na kolodvorih, v gostilnah, na ulici in vsepovsod, kjer se shajajo ljudje po svojem poslu ali brez njega, slišiš lahko moške in ženske, ki se kosa-jo, kdo bo našel krepkejšo zabavljico na vlado, na nered, na draginjo, na slabe čase, na neštete krivice, ki se jim gode. Konec tega govorjenja je vedno ena in ista misel: Vrag vzemi vse skupaj!

Ta bolezen gre preko vsega sveta in je posledica dolgih vojnih let in vojnega trpljenja. Toda bil bi že čas, da se začnemo zdraviti, da se poskusimo iztrezniti. Gotovo, vojne rane še niso zaceljene in bolečine preteklih let niso pozabljene. Kljub temu pa bo trezen opazovalec in pravičen sodnik moral reči: Vse se vidoma in dovolj hitro boljša.

Popolnoma smo že pozabili, kako je bilo ob času vojske. Meščan se noče spomniti več, kako je bilo treba ob najhujšem mrazu, v raztrgani obutvi, postajati po cele ure in cele dopoldneve pred prodajalnici, preden je nekaj dobil, kar je bilo tako slabo in malo, da je domov prinesel komaj kaj drugega in boljšega kot preklajenje in nahod. Najpotebnejšega nam je manjkalo; ne kruha ni bilo, ne zabele, ne podplato, ne obleke, ne perila, in če ga je kdo imel iz dobrih časov, ga ni mogel oprati, ker ni bilo mila. Ako si kupoval te stvari pod roko, si plačeval neizmerne cene, ko smo dobili lastno državo, so se polnile prodajalne vsaj z najpotebnejšim blagom; drago je še vedno, a vendar — razen mesa — vse cenejše nego prej, ko ga je bilo treba iskati skritega pri oderuhu.

In kmet. Še pred kratkim je imel neprestano rekvizicijo z beričem pred hišo, ki mu je pretaknila zadnji kot v shrambi in stokrat pregledala hlev, kaj bi se dalo iz njega še odpeljati. Danes svobodno razpolaga s svojo imovino, jo prostovoljno oddaja na trg, je zopet gospodar svojih pri-

delkov. Naša mlada država ima še mnogo nedostatkov, kakor ne more biti drugače. A gotovo je tudi, da je pri nas bolje, nego pri kateremkoli našem sosedu. Iztreznimo se torej in gradimo s poštenim delom, ne razdirajmo z lahkomišelnimi besedami!

Angleški premog za naš les.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Angleška tvrdka Ewans et Comp. Limited iz Cardiffa je sporočila trgovski zbornici v Belgradu, da ima na razpolago premog in da je pripravljena

stopiti v zvezo s tukajšnjimi trgovci s premogom. V zameno želi dobiti les za rudnike in prosi, na jse ji naznanijo trgovci, ki bi mogli ta les dobavljati.

Belgrad brez elektrike.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Vsled pomanjkanja premoga v tukajšnji elektrarni je Belgrad že nekaj dni brez električne razsvetljave. Ako se temu takoj ne odpomore, obstoji nevarnost, da preneha vsled pomanjkanja električnega toka tudi telefonski promet.

Trgovski promet.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Naš generalni konzul v New Yorku, Milan Pufin, ki se je sedaj mudil v Parizu, pride v Belgrad. Njegov prihod je v zvezi z organizacijo trgovskega prometa med Jugoslavijo in Ameriko, kakor tudi s tozadevnim kreditom.

m Belgrad, 14. maja. Inspektor finančnega ministrstva, dr. Milorad Nedeljković, ki je bil kot delegat finančnega ministra poslan v Pariz radi organizacije naših trgovskih odnošajev, se je vrnil v Belgrad.

Oddaja zemlje.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. V belgrajski okoličnici se odda v začasen najem okoli 300.000 oralov zemlje za razmeroma nizko ceno. Del najemnine se porabi za pokritje stroškov agrarne reforme, za izvedbo kanalizacije v Belgradu, glavni del pa se izplača lastnikom zemlje kot odškodnina.

Zveza pravoslavne duhovščine.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Vsled sklepa odbora zveze pravoslavne duhovnikov se sklicuje v Belgrad na 14. t. m. konferenca zastopnikov pravoslavne duhovščine iz vseh pokrajin kraljestva SHS. Na tej konferenci se bo razpravljalo o ustanovitvi zveze pravoslavne duhovščine za vse kraljestvo ter tudi sklepalo o sklicanju ustanovnega občnega zbora nove zveze.

Tuji denarni zavodi pod sekvestrom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 14. maja. Bosanska deželna vlada je postavila pod sekvestro na stopne denarne zavode: Bosansko banko, Agrarno banko in Madžarsko banko. Vlada je izdala to odredbo vsled varstva javnih interesov, zlasti pa zaradi tega, da se za-

varuje pokritje škode, ki jo je povzročil sovražnik v Bosni in Hercegovini.

Minister za promet se vrnil.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Minister za promet Vulović se je vrnil v Belgrad.

Poslanik Ivan Hribar na potu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Te dni je došel v Belgrad poslanik kraljestva SHS v Pragi, Ivan Hribar.

Regulacija plač podčastnikov.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Ministrskemu svetu je predložen predlog o regulaciji plač aktivnim podčastnikom vseh vrst.

Za deco.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 14. maja. Včeraj je bila pri vladi enketa o varstvu naše dece. Sestavil se je v ta namen odbor za celo deželo.

Vojne delegacije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 14. maja. Ker je prenehala potreba, je sklenil ministrski svet, da se odpravijo vojne delegacije in poddelegacije na Angleškem, Francoskem in v Italiji.

Zavedni otroci.

LDU Pulj, 12. maja. Iz Tinjana poročajo, da je nekega dne dopoldne prišel italijanski učitelj v šolo in pokazal našemu svoj dekret. Naš učitelj je odšel, a za njim vsi šolski otroci, pevajoč »Oj ti vilo Velebita«. Petnajst dni ni bilo niti enega otroka v šolo, nakar so pričeli karabinjeri loviti otroke po vasi ter popisovati starše z grožnjo, da bodo potovali v Sardinijo. Vsled tega pritiska, so pričeli naši otroci zopet hoditi v šolo.

Italijani odhajajo.

LDU Reka, 12. maja. Iz Ičićev, Veprinca, Učke in okolice je odšla italijanska posadka. Občinske in druge urade so izročili domačim uradnikom, aprovizacijo pa policiji. Tega se prebivalstvo zelo veseli in komaj čaka, da bi jih »osvoboditelji« zapustili za vedno.

Italijani ojačujejo meje.

LDU Reka, 12. maja. Iz srednje Istre so poslali italijanske čete proti mejam. Posadke v posameznih krajih so zelo majhne. V mnogih krajih so ostali samo karabinjeri.

Italijanski vojaki kradejo.

LDU Reka, 12. maja. Iz Istre poročajo: Tatvine se v vseh zasedenih krajih ponavljajo z vsakim dnevom v velikem številu. Cele tolpe oboroženih vojakov hodijo ponoči s trenskimi vozovi od vasi do vasi. Zadnje dni so okradli kmeta Iva Radetiča v Kringi ter mu odnesli 300 lir in en tisočak, ovco z jagnjetom in drugo. — Istotako so skušali nekateri vojaki pod vodstvom dveh karabinjerjev okrasti kmeta Gašperja Matijana v vasi Jelini pri Sv. Lovreču. Medtem ko so s silo odpirali hišo, je pobral neki domačin denar in druge vrednejše stvari ter odšel skozi druga vrata v vas, da pozove službujočo stražo. Ko je po dolgem moledovanju straža končno hotela posredovati, so lopovi (italijanski vojaki) pobegnili in ostala sta samo karabinjerja, ki sta se izgovarjala, da imata nalog, preiskati hišo. Konec je bil ta, da so aretirali gospodarja in njegova brata, ki se še do sedaj niso vrnili. Dogajajo se redno vsako noč tatvine. Krivci so vedno italijanski vojaki, ki so došli, da vzdržujejo »mir in red«.

Pismo z Voloskega.

V Ljubljani bivajoča družina je prejela od svojih sorodnikov z Voloskega poročilo, ki je nov list iz albuma italijanskega kulturnega in odličnega delovanja med našim ondodnim ljudstvom. Poročilo se glasi: Pisati nam je le redkokdaj mogoče, ker le težko spravimo kako pismo na Reko, od koder pride potem po ovinkih v Vaše roke. Na pomolu v Voloskem pregledajo Italijani vsakega potnika prav natančno; večkrat se morajo potniki v posebni hišici popolnoma sleči, celo po čevljih stikajo. Pa tudi semkaj ne prejmemo nobenega časopisa, dasiravno bi prav radi zvedeli, kaj se godi v Jugoslaviji in ali prinašajo Vaši časopisi tudi kaj novic iz naših krajev. Prvo delo vsakogar, ki stopi zjutraj iz hiše, je, da poizve, koga so ponoči zaprli. Sicer to ne more več dolgo trajati, ker so skoro že vse, ki niso pravočasno pobegnili, zaprli. Po svoje žrtve prihajajo karabinjeri navadno od enajstih do dvanajstih ponoči ali tudi kasneje, včasih pa na vse zgodaj zjutraj. Hišo obkoli, dva gresta notri, in kogar iščejo, mora z njimi. Skoro noben izmed naših možov ne spi doma. Podnevi hodijo okoli, ker karabinjeri navadno nikogar ne aretirajo čez dan, ponoči pa se skrivajo pri kakih znancih. Vojaki sicer pridejo v hišo in izprašujejo, kje je ta in oni, na odgovor pa, da ga ni, preiščejo hišo brezuspšno in nato odidejo. Zalibog traja to seveda le nekoliko časa, dokler ga končno vendar le ne iztaknejo. Sicer pa so naši možje previdni, in čim kdo slutí, da mu preti nevarnost, pobegne. Vendar je pa tudi tak beg v zadnjem času precej nevaren. Naš glavar polkovnik Pavoni se je iz-

razil proti nekemu gospodu, da ve, da nihče ne spi doma in da jih veliko pobegne čez mejo, dostavil pa je, da odslej to ne bo več mogoče, ker so Italijani gosto zastražili mejo in ne more nihče več uiti. Raznim pa se to še vseeno posreči. Tako sta dr. Cuker in Pava pobegnili preoblečena kot železniška čuvaja. Snažila in snažila sta tračnice, dokler nista šla mimo straž. Prof. Crvarič je pobegnil kot poštebni, dr. Trinajstić pa kot kum otroka, ki so ga ravno nesli krstiti. Preoblečen v meteta z otrokom na rokah je šel čez mejo. Pred nekoliko dnevi se je posrečilo pobegniti tudi Buncu starejšemu, Senici z glavarstva, Smekvini, Večerini, vsem profesorjem in še mnogim drugim. Zednje dni aprila mesca so zaprli zdravnika dr. Fabjančiča, Gavianičiča, Lunačka, opatijskega šolskega ravnatelja Rajčiča in vološkega Rajčiča. Dr. Fabjančiča so ti junaki izvabili na ta način iz hiše, da so prišli k njemu s pretvezo, da je nekdo bolan in so ga potem v neki vili v Opatiji zaprli. Ostudna je taka zavrtnost. Ako so res v stanu dokazati kako krivdo in ako mislijo, da so vsa ta nasilja upravičena, naj imajo pogum, da ljudi zapirajo podnevi, ne pa da na tolovajski način lovijo ljudi ponoči. Aretirance nato po dva in dva uklenjena skupaj odvedejo v Trst in jih potem baje spravljajo v Italijo. Pravnika Viranta, rezervnega častnika, so odpeljali uklenjenega skupaj z navadnim tatom. Ko je hotel notar Rajčič iz Pazina na dopust v Volosko, mu je rekel ondodni italijanski general: »Kaj, v Volosko, v ono nevarno gnezdo?!« Kakor so poprej Avstrijci mislili, da sta Opatija in Volosko nevarno središče zarot, tako tudi Italijani vidijo v teh krajih vse mogoče strahove. Izdajajo pa naše ljudi tukajšnji Italijani, ker jih oni, ki so iz Italije dospeli semkaj, vendar ne poznajo. V Kastvu so zaprli župana, bivšega župnika in skoro vse moške. Semkaj je dospelo zopet precej italijanskega vojaštva s topovi, ki so jih postavili na opatijski pomol. Bojimo se, da bodo tudi tukaj še razsajale vojne grozote, vendar pa ne moremo od tod. Teh šest mescev, odkar so Italijani tukaj, se mi zdi, kakor šest dolgih let, in bojim se, da ne bomo mogli biti nikdar več tako veseli, kakor prej. Smeha sem se že čisto odvadila. Vedno smo sami in vsak se najraje zapira v hišo. Italijanski častniki so sicer prijazni in poslušni, vendar pa nam ni mogoče pečati se s temi ljudmi, ki nam naše najbližje in najljubše uklenjene odvajajo kdo ve kam. Studijo se nam ti priliznjeni hinavci. Ravno smo zvedeli tudi, da so morali skoro vsi naši tudi z Reke in Sušaka pobegniti, ker jih Italijani tudi tam prav pridno iščejo.

Francoska sodba o Nemčiji.

Z ozirom na govor grofa Brockdorff-Rantzaua ob priliki izročitve mirovnih pogojev se peča »Temps« v uvodniku od 9. t. m. s sedanjo nemško politiko in pravi med drugim: Sodeč po govoru ne dobimo vtisa, da bi oni smatrali za svojo korist, da je pogodbe držijo. Ne vedo-li grof Brockdorff-Rantzau in njegovi tovariši, da je bila njegova politika neumestna? Mogoče,

toda narava je močnejša od koristi. Potom ust svojega prvega odposlanca je današnja nemška vlada govorila po svoji naravi. Spoznavajmo naše sovražnike, če tudi ostanejo nedostopni. Ljudje, ki izvršujejo sedaj poklic vladanja v Nemčiji, niso prelomili s preteklostjo. Oni ne smatrajo oblasti kot sredstvo obnove. Oni smatrajo obnove kot sredstvo, da obdržijo oblast in širijo nadalje germansko moč, delo Bismarkovo.

Clementeau in Leoyd George solidarni z Wilsonom.

Bolonjski list »Il Resto del Carlino« objavlja situacijsko poročilo iz Pariza, v katerem opozarja na to, da je Italija politično popolnoma izolirana. Francosko ljudstvo in večina poslancev v francoskem parlamentu je sicer za to, da se ugotovi laškimi željam, pa ne morda iz idealnih ozirrov; Francozi si hočejo samo Italijo zavzeti za slučaj nove vojne. Clementeau in sploh cela francoska vlada pa soglašajo z Wilsonovim naziranjem glede jadranskega vprašanja in tudi nima nobenih pomislekov skleniti mir z Nemčijo brez udeležbe Italije. Solidarni z Wilsonom so tudi francoski socialisti, kakor se vidi jasno iz izjave »Confederation general du travail« (Splošne delavske zveze), v kateri soglašajo zveza popolnoma z Wilsonom in napada italijansko vlado radi hujškanja italijanskega ljudstva proti ameriškemu predsedniku. Na Angleškem nastopa samo mali del občinstva in žurnalistike za laške interese, med tem ko je vlada in velika večina parlamentarcev na strani Wilsona in Italiji naravnost sovražna. »Il Resto« opominja Italijane, naj si ne delajo nobenih iluzij, da ne bodo razočarani. Različne izjave, ki se čitajo tu pa tam po francoskih listih in v katerih se naglašajo skupnost interesov latinskih plemen, so napravljene izključno samo za Italijo, medtem ko je pravo razpoloženje čisto drugače (P. P.)

Ob večeru sovjetov.

»L' Homme libre« piše: Sovjeti padajo kot papirnati gradovi. Monakovo, Budimpešta sta zgubila svoje in zdi se, da bo ruskim zadal smrten udarec general Kolčak. S tem pač še ni rečeno, da je boljše videnje že mrtev, vendar umira. Na vsak način pa je verjetno, da Nemčiji ne bo mogel služiti več v pomoč proti zavznikom. Bataljoni Noskeja so zavzeli Monakovo, rumunska armada Budimpešto. Zavzeti središč je zadostovalo, da so strli moč centralnih teroristov. To je dokaz, da je bila njihova moč zelo omejena in da niso imeli vpliva na široko maso ljudstva, katero so hoteli vladati. V Rusiji ima večjo moč, vendar stojijo Finci pred Petrogradom in Kolčak pred Kazanom na pohodu proti Moskvi. Ko boste zavzeti glavni mesti, bo doletela Ljenina ista usoda kot Belo Kuna; kajti tudi on opira svojo moč na zmešnjavo v velikih mestih. Za sklep miru je pomembno, da zgubi sovražnik tudi to svoje zadnje orožje.

Železnice.

m Belgrad, 14. maja. V ravnateljstvu državnih železnic se dela na izpremembi zakona o ureditvi železniških ravnateljstev. Sodelujejo tudi zastopniki železnice iz Slovenije.

Iz pokrajine.

k Prijatelj invalidov. V soboto se je od nas poslovil naš prvi najboljši borilec g. dr. Jež. Naša dolžnost je, da se mu javno zahvalimo za tako trudapolno delo. Če smo imeli kako željo, vsak je lahko govoril z njim, kakor bi bil doma. On si je vedno prizadeval, da je bila ta ali ona želja uslišana. Iz srca smo mu hvaležni in upamo, da bode še naprej imel tako usmiljeno srce do nas, kakor do zdaj. Želimo mu obilo sreče na bodočem mestu. — Invalidi v Ljubljani.

k Delavsko zavarovanje. Iz Belgrada poročajo: Minister za socialno politiko Jos. Gostinčar je poslal vsem ministrom v presojo zakonski načrt o delavskem zavarovanju.

k V Brežicah se vrši v »Narodnem domu« v nedeljo, dne 18. maja 1919 ob 11. uri dopoldne protestni shod zaradi nečloveškega postopanja nemških tolp nasproti slov. prebivalstvu na Koroskem in ob štajerski meji.

k V Krškem priredi dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Gregorič tamošnji orkester koncert v prid akademski menzi v Zagrebu s tem vspešnim: 1. Dvořák: Slovanski ples št. 4, orkester; 2. Zajc: na gondoli in Pavčić: Uspavanka, poje gđc. R. Miheličeva; 3. Čajkovskij: Velika fantazija iz opere »Zrinski«, orkester; 4. Zajc: Romanca iz opere »Zrinski« in Brahms: Podoknica, poje gđc. R. Miheličeva; 5. Ofenbach: Uvertura »Orfej v peklu«, orkester. Zanimanje za ta koncert je zelo veliko in je pričakovati, da bo koncert v vsakem oziru dobro uspel.

k »Slov. trg. društvo v Celju« ima dne 18. t. m. ob 9. uri dop. v mali dvorani »Narodnega doma« v Celju svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Z ozirom na to, da občni zbor za dne 4. t. m. ni bil sklepčen, sklepa ta občni zbor veljavno ob vsakem številu članov.

k Iz italijanskega ujetništva. Podpisani slovenski fantje pošiljamo prisrčne pozdrave novooživljeni domovini ter jim ključemo krepak »Nazdar« iz italijanskega ujetništva. Želimo skorajšnjega svidenja pod žarki solnca svobode, v krogu svojih dragih! Desetnik Cof Vinko, Žabnica pri Škofji Loki; pešci: Bartolj Anton, Jelovec pri Sodražici; Dobro Pavel, Kropa; Šubelj Leo, Dravljice nad Ljubljano; Kališek Fr., Fužine pod Ljubljano; Cvek Luka, Predvor nad Ljubljano; Šauer Filip, Kočevje; Volt Franc, Kočevje; — Dopisnica je bila oddana 2. februarja v Mantovi.

k Delegati na mednarodni interparlamentarni trgovski konferenci. Iz Belgrada poročajo: Narodno predstavništvo je delegiralo na mednarodno interparlamentarno trgovsko konferenco, ki bo zborovala 20. do 24. maja v Bruslju, nastopne po-

slance; minister Trifković, Kosta Seljanovič (disidenta); minister Milan Kapetanovič, Čedo Kostić, Pero Jovanovič, dr. Joca Manojlovič (radikalci); Radoslav Agatanović (nacionalci); Jaša Prodanović (neodvisni); dr. Aleksa Pavličević iz Makedonije; minister Vulović (dem.); Dragojub Maksimović (dem.); Milorad Pavlovič, Ivo Grisogono, dr. Fran Novak, dr. Mehmed Zečević, Dušan Vasiljevič, dr. Maks Rožič (dem. zajednica); dr. Drinković, dr. Krnić (nar. klub); dr. Lovro Pogčnik in Stanko Banič (Jugoslov. klub). Prvi sestanek omenjene je bil pred vojno v Bruslju ter so bili tedaj tudi zraven zastopniki Nemčije in bivše Avstro-Ogrske. Tekom vojne so bili trije sestanki, na katerih so bili samo zastopniki aliiranih držav, in sicer so bili ti sestanki v Parizu, Rimu in Londonu.

k Drobiz. Finančni minister je dovolil, da sme mestna uprava Osjeka izdati svojega papirnega denarja po 10, 20 in 50 vin. do vsote 10.000 kron. Ta drobiz se sme rabiti samo v področju osješke občine. Za

pokritje tega zasilnega denarja mora občina Osjek deponirati pri finančnem ministru 10.000 K v avstro-ogrskih bankovcih.

k Sestanek vojni invalidov preložen. Vsled proglasitve prekega sode se mora naše zborovanje v Celju preložiti na poznej. Vršilo se bo gotovo, kakor hitro bo mogoče. — Kostomaj, brivec v Celju.

k Ribnica. Izredni občni zbor »Glasbenega društva« v Ribnici se vrši 17. maja ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu.

k Najdenček. V Novem mestu so našli pred neko hišo 1 mesec staro dete moškega spola popolnoma nago. Dete je ležalo na vojaškem plašču. Zraven je bil listek, na katerem je bilo napisano, da je dečku ime Slavko in da se najditelj prosi, naj skrbi za otroka.

Tiskarski škrat nam je včeraj prav nerodno pokvaril prvi stavek drugega dela upravniske listnice, ki govori o položnicah. Iz »izvodov« je napravil spak »zavode«, kar so pa cenj. čitatelji gotovo sami opazili.

Italijanski vohun pred sodbo.

Danes ob pol 11. uri dopoldne je sedel na zatožni klopi Ivan Rakoš, krojaški pomočnik, doma iz Broda, okr. Novo mesto, obtožen, da je stal v vohunski službi italijanske vojske. Ta posel je opravljal meseca januarja do marca letos pri poročevalskem oddelku italijanske divizijske komande v Idriji kot tolmač za osebe, ki so prihajale preko demarkacijske črte. Imel je nalogo poizvedovati stvari, ki se tičejo vojaške brambe države.

Obtoženec je še decembra meseca l. 1918 služil pri SHS stražnem bataljonu na Ledini v Ljubljani. Odtod pa je odšel k Italijanom preko demarkacijske črte ter se v Idriji javil pri laškem poveljstvu, ki ga je pridržalo kot tolmača. Kadarkoli so privedli ljudi, ki so jih zajeli na demarkacijski črti, je tolmačil njihove odgovore. Vprašanja so se nanašala predvsem na to, kje so postavljeni jugoslovanski topovi, koliko vojakov je v Jugoslaviji, koliko letal imamo itd. Vse to je Rakoš delal kot tolmač. Toda tudi samostojno je »deležal« s tem, da je vohunil za ljudmi, ki so nosili čez črto pisma, ter jih naznanil v več slučajih. Po naročilu italijanske komande je celo sam šel v Škofjo Loko po slovenske liste. Za ta Judeževa dela je prejemal od Lahov obleko, hrano in denar. Bival je v Idriji pod imenom Jožef

Mayer iz Postojne in imel pod tem imenom tudi legitimacijo.

V preiskavi je Rakoš odkrito povedal, da je namenoma šel k Italijanom v službo, ker je vedel, da so Italijani sovražniki Jugoslavije.

Ko se prebere obtožnica, vpraša predsednik senata nadsvetnik Vedernjak obtoženca: »Ali ste krivi?« — »Čutim se krivega. Šel sem kot dezertar, da bi služil v Italiji.« Iz predživeljenja pove obtoženec, da ga je dala občina s sedmimi leti na Rakovnik, eno leto je bil nato doma, od tam je odšel v Trst in v Gorico. Od 14. do 17. leta je bil v prisilni delavnici. Ker je kradeč, je bil zaprt eno leto. Ko se je pričela revolucija, je šel k narodni straži, kjer je stražil 14 dni, od tam je ušel čez demarkacijsko črto, da bi, kakor pravi, delal v Italiji.

Predsednik: »Ali ste prisegli?« Obtoženec: »Da«.

Zastopnik vojske, kapitan Janša je izjavil, da je bil stražni bataljon vojaška formacija.

Senat je nato sklenil, da uvede poizvedbe, če spada Rakoš pod vojaško ali civilno sodnijsko oblast, vsled česar se razprava odgodi in Rakoš odvede v preiskovalni zapor.

Iz Ljubljane.

I Štiridesetletnica Danila. G. Danilo praznuje v letošnji sezoni štiridesetletnico svojega nepretrganega umetniškega delovanja na slovenskem gledališču. To je menda prvo slavlje, katero se v našem gledališču slavi. Slavnostna predstava se vrši dne 23. maja, in sicer v opernem gledališču z igro »Zemlja«.

I Pačel je na koroški fronti dne 11. maja četovodja slov. plan. polka Anton Markič, doma z Glinc pri Ljubljani. Pogreb

bo dne 15. maja ob 2. uri popoldne z glavnega kolodvora na pokopališče na Viču.

I Baletni večer. V opernem gledališču smo doživeli sinoči prvi baletni večer v ti sezoni, ki nam ni sicer nudil umetnih točk. V gibih telesa nismo videli izražanja one duševnosti, ki nam jo zamolčita poezija in glasba. V tem oziru nas je komaj nekoliko zadovoljila Bežekova s svojo »Fantazijo«, ki jo je plesala z eleganco. Tudi »Otroške igre« gđc. Klimentove so bile izražene z razumevanjem; istotako smo bili zadovoljni s »Pas de deux« gđc. Wisiakove in g.

Vlčka. Mala Bernatovičeva in mala Franketova sta plesali v veliko zadovoljstvo občinstva, ki je bilo hvaležno, ko že dolgo ne tako. Skupine so bile krasne, posebno one v bengalični luči. Ovacije občinstva so presegle vse dosedanje; daril v obliki cvetja je bilo podarjenih zelo veliko.

I »Lepa Vida« v dramskem gledališču. Sinoči je predstavljalo dijaštvo Cankarjevo igro »Lepa Vida«. Nekoliko smo se bali za to predstavo, ker smo vedeli, da je to lirsko igro, lahko bi rekli pesem, težko podati tako popolno, kot jo je napisal Cankar. Dijakom-diletantom se je posrečilo največ, kar se jim je moglo posrečiti: igro so ohranili občutje in lirčnost, več ne moremo zahtevati. Če bi se spuščali v ocenjevanje posameznih vlog, bi imeli v podrobnem omeniti to in ono; male stvari, ki se diletantom pripetijo vedno in povsodi, v celoti pa so razumeli dijaški svoj stvar zelo dobro, poglabili so se z vso dušo v ta kos lastnega dušnega življenja, ki ga je več ali manj doživel vsakdo: Poljanec, Damijan, Dolinar, Dioniz in drugi. Ženski vlogi sta bili več ali manj šibkejši; malo moti neneraven smeh, včasih prenašel govor s premajhnimi odmori. Predvsem moramo pohvaliti režijo, kakoršne »Lepa Vida« na naših odrih še ni doživela, katera je tudi pripomogla igri v veliki meri do uspeha, poglobila njeno lirčnost in začrtala sanjam jasno ozadje. Godba za odrom je bila silno posrečena misel, istotako pačolanosti zastor v zadnjem dejanju, ki bi ga bil morda lahko uporabil tudi pri ostalih prizorih, ki so samo sanje. Jasnost igre in razumevanje je bilo s tem samo poglobljeno. F. B.

I Šolohovski težaj za meščansko učitelstvo na l. drž. gimn. odpade danes radi majnskega izleta.

I Uvoz piva. Ker so se razmere glede uvoza piva vsled upostavitve carinske meje in vsled razvoja domačih pivovarstev bistveno izpremenile, se vabijo vsi tisti, ki imajo v zalogi pivo nemško-avstrijskih pivovarstev, da se udeležijo razgovora, ki se bo vršil v tej zadevi v torek, dne 20. t. m., v Deželnem dvorcu, v sobi št. 77.

I Začasni obč. pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje službo bilance množnega knjigovodje v starosti do 35 let. Plača in napredovanje po lastni pragmatiki zavoda, kar pa ni slabše, kakor pri državnih uradnikih. Prednost imajo prosilci s srednješolsko izobrazbo. Nekolkovane prošnje, opremljene z domovinskimi listom, s šolskimi spričevali, z dokazili o dosedanjem službovanju, z zdravniškimi in npravnstvenimi spričevalom je vložiti najkasneje do 1. junija pri zavodu v šolskem dreveredu št. 2.

I Vlóm. V noči od 11. na 12. t. m. je bilo vlomljeno na Illovi pri posestniku Menice. Ukradeno je bilo 5000 kron denarja in različnega blaga v vrednosti 3000 kron. Policiji se je posrečilo, da je zasačila storilca in da je ugotovila ukradeni denar in blago. Storilca sta četovodja Zupan in neki Gartner iz Šiške.

I Ukradeno kolo. Danes dne 14. maja je bilo v veži mestnega magistrata ukradeno Puchovo kolo z novo pnevmatiko gosp. Matevžu Igliču, slugi obrtnega pospeševalnega urada.

Pred odločitvijo o naših mejah.

Usoda južne Koroške in Štajerske se odloči z ljudskim glasovanjem.

LDU Versailles, 13. maja (DunKU.) Kakor poročajo jutranji listi, bodo nemškimi avstrijskim delegatom predali mirovne pogoje na gradu St. Germain v dvorani Bouches des Portes. Svet desetorice je včeraj razmotrival o mejah Nemške Avstrije in Ogrske, ki so bile po sklepih odseka neizpremenjeno sprejete. »Journal« poroča o tem: Čehoslovaška država bo dobila Češko, Moravsko in velik del Šlezije ter Tešin. V svrhu neposredne zveze z Romunijo, so ji priznali tudi ogrska ozemlja v Karpatih. Listi poročajo dalje, da konferenca Romuniji ni vsega priznala, kar ji je bilo v pogodbi iz leta 1916 obljubljeno. Ta pogodba priznava Romuniji vso Bukovino, Erdeljsko, ravan na levem bregu Tise in temeški Banat. Sedaj dobi Romunija vso Bukovino, čeprav je njen severni del nesporno rutenski in ukrajinski, ter Erdeljsko, medtem ko ostanejo madžarski okraj doline Tise Ogrski. Južnovzhodni del Banata dobi Srbija.

Jugoslavija dobi Bosno, Hercegovino,

Hrvatsko in Kranjsko, nadalje srbske okraje Bačke med Tiso in Donavo in severno od Drave. Usoda južnega dela Koroške, Štajerske in ozemlja okoli Celovca in Maribora se bo določila po ljudskem glasovanju. Potem bo Nemška Avstrija obstajala iz dela Koroške in Štajerske, iz Gorenje in Nižje Avstrijske, Solnograškega in Tirolskega.

Kakor poroča »Petit Parisien«, dobi Italija Južno Tirolsko do Brennerja. Ogrska bo obstajala samo še iz donavske ravnine.

O nadaljnjih pogojih poroča »Matin«: V zmislu načel pogodbe z Nemčijo, se bodo predvojni dolгови proporcionalno razdelili na vse države na ozemlju bivše habsburške monarhije, ravno tako obnove, za katere je Avstro-Ogrska odgovorna. Dolgove za vojne svrhe bosta plačali samo Avstrija in Ogrska. Avstrijsko trgovinsko brodogradbo bo tvorilo del skupnega brodogradbenega podjetja, ki bo alifrancem nadomestil izgubljene ladje.

Žena.

z Lepiljiva zdravila. Lepiljiva zdravila se prilepijo rada na žlico in bolnik jih težko vživa. Temu se da odpomoči, če se žlica preje ogreje v topli vodi. (Nikakor pa ne na peč ali na svetilko.)

z Čiščenje suknjenih klobukov. Mastna mesta na črnih suknjenih klobukih čistimo z enim delom salmijakove raztopine in dvema deloma vode. S krtačico ali mokro krpico se natarejo mastni madeži. Nato ga je treba obrisati z moko in slednjič s suho krpo in ga dobro izgladiti, da zopet dobi svojo obliko.

Zdravstvo.

z Protí krvavenju iz nosa. Če se zgodi, da krvavimo iz nosa, kar ni redko pri pogosti influenci, tedaj pomagaj, če zapremo usta in dihamo samo skozi nos, ali pa zapremo nos in dihamo samo skozi usta. Vdihanje zraka povzroča krvavenje. Vsa druga sredstva niso tako izdatna. Če pa traja krvavenje nad eno uro, tedaj moramo poklicati zdravnika.

z Čevlji in nervoznost. Pogosto so, posebno pri odrastlih deklicah, ozki čevlji vzrok nervoznosti. Pritisk na nogo draži mišice, pa se to prenese potom živcev, ki gredo skozi stegno in vodijo k srcu, do glavnih živcev in povzročajo bolesto. Če ta pritisk traja dolgo, tedaj taki vznemirjeni živci zapuščajo v mozgu težke utise, zlovoljo in razdraženost. Zato s takimi čevlji proč! Raje veselo deklico, ko pa nervozno z malo nogo!

z Protí »lenobi« črev. Mnogi ljudje so vse preveč obzirni nasproti svojim črevom. Posebno pred vojno so mislili, da jim bo škodovalo, če bodo jedli črni kruh ali olupke od sadja. Če hočemo zgubiti leno črevo, moramo jesti tudi težjo hrano. Obzirni, da

na pr. ne jemo olupkov od sadja, so popolnoma nepotrebni. S tem si prikratimo užitek vseh onih aromatičnih sokov, ki so ravno v olupku. Zadosti je, da jabolko, hruško, grozdje operemo v gorki vodi, pa je za prebavo popolnoma zadostno preskrbljeno. Koščice pomaranč se lahko vedno odstrani, a žilice v mesu nikoli. Koruzni kruh tudi pospešuje prebavo. Res je, da so mnogi trpeli za časa vojne radi slabe hrane, zato se priporoča, da se vedno pazi na čisto hrano.

Repertoire narodnega gledališča,

Drama.

14. maja, sredo: »Moč teme«, znizane cene. Izven abon.

15. maja, četrtek: »Smrt Majke«. C 54.

16. maja, petek: »Smrt Majke«. B 54.

17. maja, sobota popoldne: »Krojaček junaček«. B 2/52.

17. maja, sobota zvečer: »Moj Bebi«. C 51.

Opera.

14. maja, sredo: »Bajaci in Evelina«. C 3/55.

15. maja, četrtek: Baletni večer (javna produkcija baletne šole). Abonma B 53.

16. maja, petek: Zaprto.

17. maja, sobota: »Madame Favart«. A 56.

Po svetu.

s Največje cerkve na svetu. Največja cerkev na svetu je cerkev sv. Petra v Rimu, v katero gre 45.000 ljudi, za njo pride cerkev sv. Pavla v Londonu, v katero gre 38.000 vernikov. Milanska katedrala ima prostora za 37.000 ljudi, kolinska za 30 tisoč, cerkev sv. Petronija v Bolonji za 25 tisoč, Aja Sofija v Carigradu za 23.000,

cerkev sv. Janeza Luteranskega v Rimu za 22.000, cerkev sv. Štefana na Dunaju za 12.000, cerkev v Pizi tudi za 12.000, cerkev sv. Dominika v Bolonji za 11.500, a monakovska katedrala za 11.000 ljudi.

s Počesčeni gost. Pred začetkom banketa, ki ga je priredil prvi angleški minister Gladstone, so mu predstavili zgovornega starega gospoda, ki ga je hvalil nad vse mere. Minister je bil kmalu sit pretirane hvalisanja, obrnil se je proč in se je zmučen vsedel na najbližjo stol. Namesto pa da bi se bil stari gospod odpranil, je ostal tam in je zadovoljno se smehljaje obkroževal ministrov stol. Hotel je nekaj povedati, pa se je nekam bal. Gladstone opazi to in vpraša ne ravno preveč prijazno: »Kaj hočete še od mene, moj gospod?«

»Ne, ne, ekselencija«, se smehlja starček in si drgne roke, »samo — no morebiti mi boste dovolili, da se smatram nad vse počesčenega in srečnega, ker — ima moj klobuk neprecenljivo čast, da leži na istem stolu, ki ga je največji mož stoletja —«

Naprej ni prišel, kajti Gladstone je odskočil kakor bi ga bil kdo pičil in je žalostno opazoval ostanke krasnega cilindra, na katerega se je bil vsedel v posebno veselje svojega gosta.

s Francosko šolo za zračno vožnjo bo ustanovila francoska »Zveza zrakoplovstva«. Ta sklep je bil posledica nekega predavanja stotnika Coli, ki je zadnjič z velikim uspehom preletel sredozemsko morje. Ta šola bo posebno gledala na to, da izvežba gojence, da bodo znali na morju ali v puščavi spoznati pravo smer poti. Šola, ki bo odprta tudi vsem civilnim letalcem, se odpre v kratkem času.

s Orjaška soha Ramsesa II. v Egiptu. Največji ljubitelj prelepih stavb v starem veku je bil egiptovski kralj ali faraon Ramses II., ki ga grški zgodovinarji imenujejo Sesostrija. Zgradil je celo vrsto velikanskih poslopij, ustanovil mesta, izkopal kanale ter okrasil največja egiptovska mesta s svojimi spomeniki in sohami. Ali vse to je dovršil le za plačo nezasišane tiranstva in zatiranja tistih, ki so v egiptovski sužnosti pri težavnih podjetjih umirali pod biči priganjačev. Morda ni v Ramsesovih stavbah kamna, ki bi ne bil stal vsaj enega človeškega življenja. Med temi zatiranci je bil svoje dni v prvi vrsti judovski narod, kakor nam pripoveduje Mojzes in potrjujejo posvetni zgodovinarji. Orjaška deloma že porušena soha tega groznega vladarja se nahaja na planjavi, kjer je nekoč stalo slavno mesto Memfis. Ramses II. je vladal od l. 1392—1326 pred Kr. r.

s »Sir« v Ameriki. Čeravno ni v Ameriki nobenega plemeniškega naslova, se nahaja tam vojskovodja, ki se že šest mesecev imenuje »sir«. To je general Ter-shing, kateremu je angleški kralj daroval 19. julija 1918 veliki križ bathordearski in ga s tem povzdignil v plemski stan. General Pershing je, če tudi republikanec, sprejel to čast.

s Nemška in belgijska zastava. Nemška vlada namerava izbrati iste barve za svojo zastavo, ki jih ima Belgija: rdečo, zlato, črno. Belgija zahteva, da se to nemška zastava ne prizna.

s Lepa služba. Bogat škotski posestnik ladij je stopil nekega dne leta 1853 v pisarno svojega prijatelja Jurija Lindsaya v Londonu. Ker tega ni bilo ravno v pisarni, je peljal uslužbenec Škota v čakalnico. Tam je sedel pri mizi mlad mož in je pridno pisal; ko je vstopil Škot, je malo pogledal, potem pa zopet pisal naprej. Škot gre parkrat po sobi gorindol, obstane potem tik pred mizo pisarja in ga radovedno gleda. Ta dvigne glavo vprašaje, Škot mu prikimava in reče dobrohotno: »Prav lepo pisavo imate, mladi mož.«

»Veseli me, da to uvidite,« reče oni in se smehlja.

»Res, zelo lepo pišete; tudi Vaše številke so jasne in razločne. Vi bi mi prišli ravno prav.«

»Kako to,« pravi pisar.

»Zarès,« reče Škot. »Jaz malo govorim, a če greste z menoj na Škotsko, Vam dam letno plačo 120 funtov (funt je 24 kron). To je ponudba, ki jo v Londonu ne boste dobili vsak dan. No, kako je, odločite se.«

Gospod se zahvali občudovalcu njegove pisave vljudno za ponudbo, pravi pa, da mora vendar preje Lindsaya vprašati.

»Gotovo, gotovo, prijatelj moj,« odvrne Škot, »to je čisto prav. A z Linsayem sem znan že več let in gotovo ne bo imel nič proti Vaši sreči.«

Tedaj vstopi Linsay in pozdravi Škota karmoč prijazno. Mož ob mizi se dvigne in pove Linsayu, kakšno ponudbo mu je stavil Škot. Linsay obraza nič ne izpremeni in reče: »Prav dobro, mesto s 120 funti na leto je izvrstno.« — Na Angleškem je bilo takrat vse izredno poceni in 120 funtov že velikanska plača. — Moj prijatelj iz Škotske Vam bo dober in ljubezniv gospodar, včasih malo brezobziren, a zlato srce. Zato je najboljšje, če oba gospoda takoj seznanim, čimprej se poznata, tem bolje: gospod Tomkino iz Sunderlanda — gospod Gladstone, kancelar Njegovega Velikanstva angleške kraljice!«

Gladstone je bil zato prišel v pisarno, da sestavi podatke za svoj proračun o plovbi, ko ga je Škot presenetil s svojo sijajno ponudbo. Tomkins je bil najprvo malo v zadregi, a si je kmalu opomogel in se šali ravno tako odkritosrčno in glasno smejal, kakor minister.

s Prvi početki razsvetljave s plinom. Ko je Viljem Murdock prišel na to, da se da napraviti iz premoga goreč plin, tedaj se ni čudil samo navadni človek, temveč tudi veliki in modri ljudje so se smejali in rogali »neumni misli«. — »Kako more goreti luč brez traku?« je vprašal zelo ugleden član angleškega parlamenta, ko so začeli razmotrivati to stvar. Sir Humphry Dady je osmešil misel, da bi mogli razsvetliti s plinom cela mesta, in je porogljivo vprašal, če hočejo morebiti opremiti cerkev sv. Pavla v gazometer. — Cerkev sv. Pavla je največja in najlepša cerkev v Londonu. — Celo slavni romanopisec Walter Scott se je prezirljivo neizmerno norčeval iz misli, da hočejo razsvetliti London »z dimom«. Bil je pa kmalu potem eden prvih, ki so izkoristili novo iznajdbo; in kakor se je prej porogljivo smejal, tako je bil sedaj zadovoljen, ko si je razsvetlil

»z dimom« svojo hišo v Abbotsfordu tudi v dolgi, neprijazni zimi.

Ko so v Londonu opremili parlament s plinovo razsvetljavo, so imeli tudi arhitekti o naravi novega razsvetlilnega sredstva tako nejasne ideje, da so mislili, plin teče goreč skozi cevi; rekli so, da mora biti cev več palcev proč od zidu. Ko je bila naprava končana, si lahko vsak dan opazoval čestitljive člane parlamenta, kako so se zbirali okoli vodilnih cevi in jih občudovali. Kdor je poznal tehniko, se je prav posebno smejal, videč, kako so se modri predstavniki ljudstva z rokavico na desni previdno bližali cevem in se niso mogli načuditi, da cevi niso bile vroče. Oktobra 1. 1810. so razsvetlili v Londonu prvo prodajalno s plinom. Kar gnetli so se radovedneži okoli nje, občudujoč novo luč. Jako dostojanstvena dama je bila tako očarana od krasne plinove krone, ki je gorela nad mizo, da je od trgovca kar zahtevala, da ji mora krono prodati, da jo bo takoj vzela v svoji kočiji domov. Revica ni vedela, da je potrebna tudi napejlava. Tako malo je bilo takrat občinstvo poučeno o naravi ter uporabi gorljivega plina.

s Ali je bil Napoleon nosiljač? Frederik Masson, ki se bavi s poznavanjem Napoleona, je odgovoril: da! Proti temu pričča maršal Bertrand, eden izmed onih rednih mož, ki so spremljali Napoleona na Sv. Heleno. Bertrand je bil zapustil mnogo zapiskov o cesarju, ki so ostali do danes neporabljeni. Nek abé, ki je mnogo občeval z Bertrandovo hčerjo, je izvedel od nje, po izjavah njenega očeta, da ni Napoleon nikoli nosiljal tobaka. A ne samo to, tudi pipo je kadil samo enkrat in je to pustil že po prvih dimih. Pravijo, da je imel vedno mešanico sladkorja, opija in neke druge tvarine, da bi olajšal trebušne bolečine, vsled katerih je trpel. To sredstvo je nosil vedno v žepu telovnika in je vzel po potrebi eno ali dve preži, ko da je to tobak za nosljanje, nesel k nosu, ko da bi hotel nosljati, pa je potem naglo in neopaženo vtaknil v usta.

s Čebula kot zdravilno sredstvo. Nek dr. Wilbrand je opozoril v monakovskem zdravniškem listu na izkušnjo, katero je imel v ruskih ozemljih, katera so držali Nemci zasedena. V času, ko je divjal med nemškimi četami in tudi med kmetskim prebivalstvom zasedenih okrajev črevesni katar ter se razširil na način, da so postale oblasti že zelo vznemirjene, se je zdelo zdravniku čudno, da se bolezen ni lotila številnih Židov, ki so prebivali v dotičnih krajih, dasiravno jih njih stanovanja in njih življenjske navade niso mogle ščititi pred to boleznijo.

Vse kaže, da je surova čebula v stanju preprečiti razvoj črevesnega katarja. Isto velja in v še večji meri o česnju. Zdravnik je na svojem lastnem telesu vprizoril poskušnjo, ko je tudi on obolel ter je jedel surovo čebulo. V kratkem času se je čutil polnoma zdravega. Iste uspehe je imel tudi pri drugih bolnikih, ki so bolehal na črevesnem katarju. Vsled tega priporoča dr. Wilbrand čebulo, ki naj bi predstavljala eno glavnih sredstev domače lekarne.

s Fotografija — dragocenost. V Njujorku je bila fotografija kardinala Merciera z njegovim podpisom prodana za 8 milijonov frankov na korist »posojila svobode«.

s Hvaležna kmetica. Takoj, ko je bil prišel prvi nemški cesar Viljem iz nemško-francoske vojske domov, se je oglasila pri njem kmetica z dežele z gosjo v rokah; hotela jo je dati cesarju v zahvalo, da se je šest njenih sinov, ki so bili v vojski, vrnilo neranjenih, zdravih in veselih domov. Ko so ji hoteli služabniki raztolmačiti, da se ne more kar tako k cesarju, kmetica pa je to zahtevala, je prišel mimo slučajno cesarjev pribočnik, ki so mu stvar povedali. Ko pa je povedal pribočnik cesarju, za kaj gre, je cesar rekel, naj pride žena k njemu. Prijazno jo je spraševal in brez srahu mu je povedala zgodbo njenih sinov. Ko je gos slišala glas svoje gospodinje in rediteljice, je mislila, da mora govoriti tudi ona, in je začela glasno čebljati. Kmetica jo je poskušala najprvo pomiriti, potem pa prevpiti; cesar in okolica so se srčno smejali. Kmetico so odslovili, bogato jo obdarivši, gos so pa še dolgo časa na povelje cesarjevo skrbno redili v Babelsbergu.

s Stave na dež. Morebiti nikjer toliko ne stavijo kakor v Indiji, celo več kakor Angleži. Kajti tam ne stavijo samo na izid v veslanju, dirkanju in tako dalje, ampak z visokimi vsotami tudi na dež. V prejšnjem glavnem mestu Kalkuta so napravili v ta namen torišče stavcev v bližini bazarja Burra, kjer se raznovrstni tekmeči takoj zberejo, kakor hitro se pokaže na nebu le najmanjši oblček, ki cika na dež. Nekateri teh špekulantov divjajo kakor divji naokoli, drugi pa letijo na strehe sosednih hiš, da z raznimi ročnimi znamenji telegrafirajo spodaj stoječim soudeležnikom na stavi, kako je z oblaki in z dežjem; vsi pogledi so obrnjeni kvišku, dokler ne pride s strahom pričakovana odločitev. Stavijo navadno na množino dežja in odločena je stava s tem, koliko dežja pade v basin na strehi hiše »kluba za stave na dež«. Basin drži neko določeno množino vode; če je je več, gre po cevi v drugi basin, pokrit in nižje ležeč. Ta drugi basin in višina vode v njem ima potem končno odločitev. Stave so večkrat zelo visoke in morajo biti vse poravnane do drugega dne ob desetih zjutraj.

s Švedski humor. Gospodična Evlilija, ena izmed obeh starejših sester Petersonovih, je ležala bolna, in domači zdravnik je poklical znamenitega specialista van Trempa, da bi se skupaj posvetovala, kaj je gospodični. »Veš kaj, Evlilija,« je dejala njena sestra Partenija. »Skrila se bom v predsobi za zavese in poslušala, kaj bosta rekla oba zdravnika, ko bosta prišla iz sobe.« — »Doktor,« je dejal domači zdravnik, ko sta stopila iz sobe. »Kaj si misliš o bolnici?« — »Jaz mislim,« je dejal zdravnik, medtem ko je sedel na stol, »jaz mislim, da je to največja stara mačka, kar sem jih kdaj videl.« — »Ah,« je dejal domači zdravnik, »da bi ti šele njeno sestro videl.« — Nekaj dni pozneje sta dobili sestri drugega domačega zdravnika.

Ljubezensko pismo.

Francoska vojna povest. — Spisal Pierre Merleaux.

Simona je odprla svoje oči.

Jutranje solnce je svetilo z vsem sijajem, ki je lasten pomladanskim jutrom. Cella soba je bila razsvetljena. Med zastorom in oknicami je brenčala bučela. Svetilo se je celo pohištvo in Simona je občutila veliko slast biti tako udobno med dvema rjuhami.

Simona je dobro poznala vse predmete krog sebe. Bila je lahkomisljena kot je človek lahkomisljen v starosti dvajsetih let. Zunaj so prepevali ptički ter opaziti je bilo prve popke na drevju in grmičevju. Nebo je bilo jasno, temnogloboko in zrak je bil poln dišav.

Simona je pričela sanjati, čeprav je bila zbuena. Njena duša je splavala v neskončnost in naenkrat je postala resna in zamišljena.

— Kako hudo, — si je mislila — da izgleda vse tukaj tako srečno, dočim morajo oni trpeti brez prestanka, sredi blata in krvi.

Mlada deklica je postala vznemirjena vspricho te misli. Naenkrat pa se ji je prikazala v spominu slika njenega zaročenca, mladega Georges, ki je bil narednik pri Zuavih. Natančno je videla njegov obraz. Kako junaški je izgledal v svoji uniformi! On, ki je bil v privatnem življenju tako boječ in tako nežen!

Boječ je bil, o tem ni bilo nobenega dvoma. Preveč boječ je bil, da bi si upal z besedami dati izraza svoji ljubezni. Če bi ga ona, Simona, ne bodrila ter ne razumela njegovih pogledov ter boječih stiskov z roko, bi si nikdar ne upal dati izraza svojim čustvom.

Na srečo pa ga je dobro razumela. Nekoč večera, ko sta bila sama, sta potrdila svojo ljubezen z vročim poljubom.

Simona se je morala smejati ob spominu na to.

Medtem pa je nekdo potrkal na vrata. Bila je hišnica, ki ji je prinesla pismo.

— Tukaj, gospodična, — je rekla. — Pismo je za vas.

Nato se je odstranila.

Simona se je ozrla na ovitek pisma. Pisava je bila ona njenega zaročenca.

Odprla je pismo ter pričela čitati:

— Simona! —

Nikdar nisem rekel kaki drugi in tudi tebi nisem nikdar rekel, da te ljubim. — Poslušaj! V temnih nočeh si včasih videla na nebu nenaden blesk. Vspricho tega bleska je izginil zate z neba ves drugi sijaj, ki polni nebo. Simona, ti si luč na temnem obzorju mojega življenja. Ti si edino bitje, ki me zanima na svetu. Jaz te ljubim, spominaj se tega.

— Ali še pomniš čas, ko je bilo nebo jasno ter je duhtelo vse okrog nas? Hodila sva po poljih v času, ko se je cvet izpreminjal v klas.

Šla sva pod jabelko in pobrala si zeleno jabelko ter ugriznila vanj. Zelo kislo je bilo jabelko in podala si ga meni. Vgriznil sem vanj kot da je najzlahnejši sad, kot da je največja slaščica na svetu.

Takrat je bilo gorko, ko sva šla veselo preko polja.

Sedaj pa je tema in mrzlo!

Nad mojo glavo grme topovi in to pismo ti pišem iz skrivališča, ob luči majhne svečice. Sam sem, a čutim kljub temu tvojo navzočnost.

Ti si tukaj ter se sklanjaš preko moje rame. Tvoji roki sta sklenjeni krog mojega vratu. Jaz te ljubim!

Kaj? Zardela si? — Ali si ti moj strahopetni zaročenec?

— Oprosti mi. Vem to, a vem tudi, da so bile nekoč besede med nama nepotrebne. Stare nebeske besede o ljubezni so se mi zdele prenerodne in preokorne. Takrat sem bil v zadregi, a sedaj?

Sedaj je tema in nad glavo grme topovi. Govoriti hočem s teboj preko teh razdalj.

Vreči se hočem na kolena ter zaklicati: — Simona, Simona, edinole tebe ljubim! Edinole ti si kar si želim na tem božjem svetu...

Kaj zato, če zardiš vspricho teh mojih besed! Tega pisma ne bom namreč nikdar odposlal.

Zapr! ga bom, naslovil in počivalo bo na mojem srcu.

Moj tovariš bo v bitki ter v službi na opazovalnih postojankah.

Pismo me bo tolažilo in ljubil ga bom z vso ljubeznijo in odhajal bom v bitko vesel, močan in poln zaupanja.

Pismo me bo varalo. Če pa ga boš slučajno dobila, potem vedi, da sem mrtev...

Zunaj so pele ptice ter polnile ozračje s svojimi spevi.

Nebo je bilo jasno, temno-modro in zrak svež, čist...

Aprovizacija.

a Prodajalci sladkorja (ljubljski) se vabijo, da se zglase zanesljivo v četrtek v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lileku radi nakazila sladkorja.

a Aprovizijski oddelek za sladkor, kruh, sol itd. se preseli iz mestne posvetovalnice na Poljansko cesto št. 13.

a Prodajalci aprovizacijskega blaga naj se zglase v vseh zadevah predvsem na Poljansko cesto št. 13. G. ravnatelj Trdina pa uraduje še nadalje na magistratu v mestni posvetovalnici.

a Prodaja moke za kruh. Na vsako C-izkaznico se dobi od četrta naprej za vseh 14 dni po 1 kg koruzne moke, kilogram stane 2 K in po 80 dkg bele moke št. 0. Kilogram stane 4 K 66 v. Strankam se odvzame celo C-izkaznico in vse 4 odrezke. Prodajalci moke za kruh so bili že objavljeni.

a Amerikanski špeh za VII okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za mesec maj po naslednjem redu:

V četrtek dne 15. t. m. pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 75 (Simončič), št. 76 (Škander), št. 77 (Glavič), št. 78 (Pintar) dopoldne od 8. do 9. ure, št. 79 (Pretnar), št. 80 (Bergant), št. 81 (Bernik), št. 82 (Skubic) od 9. do 10. ure, št. 83 (Zorman), št. 84 (Zagradnik), št. 85 (Kreutzer), št. 86 (Suhadobnik) od 10. do 11., št. 87 (Noč), št. 88 (Tusar), št. 89 (Kotar), št. 90 (Mlakar), št. 91 (Suwa Zg. Šiška), št. 92 (Pogačnik (Zg. Šiška), št. 93 (Jebačin) popoldne od pol 2. do 3. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 kron. Strankam se je ravnati točno predpisanega reda.

a Amerikanski špeh za VIII. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za mesec maj po naslednjem redu: V četrtek dne 15. t. m. pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 94 (Šarabon) popoldne od 3. do 5. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 kron. Strankam se je točno ravnati po predpisanem redu.

a Amerikanski špeh za VIII. in IX. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za mesec maj po naslednjem redu: VIII. okraj: V petek dne 16. t. m. pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 96 (Sušnik), št. 97 (Brajer) dopoldne od 8. do 9. ure, št. 98 (Mencinger Štefan), št. 99 (Šarabon, Mart. cesta) od 9. do 10. ure št. 100 (Lindtner), št. 101 (Zorman), št. 102 (Kugovnik), št. 103 (Gerjol) od 10. do 11. ure, št. 104 (Zorič), št. 105 (Suhadolec), št. 106 (Groha), št. 107 (Mencinger Štefan), št. 108 (Zupancič), št. 109 (Alič) popoldne od pol 2. do 3. IX. okraj: št. 110 (Češnovar) popoldne od 3. do 4. ure, št. 111 (Klemenc), št. 112 (Klemenc) od 4. do 5. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 kron. Strankam se je ravnati točno po predpisanem redu.

Prebava

se pospešuje, napetost in pehanje poneha, če se jemlje mlo učinkujoče, krče pomirjujoče, odvajanje urejujoče Fellerjeve rabarbara **Elsa-kroglice**. 6 škatelj K 950 — Proti vsakovrstnim bolim vsled prehlada, pri ranah, zobobolu, bodljajih in trganju je še vedno pomagal Fellerjev **Elsa-fluid**. 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici K 19 pri lekarnar.

E. V. Fellerju
Stubica, Elsa-
trg št. 245.
(Hrv. Zagorje.)

Omot in poštnina se računa posebe in najceneje. — Čim več kdo naroči, tem več prihrani.

VIII.

2182

Razpis dobave drv za kurjavo.

Komando dravske divizijske oblasti potrebuje večjo množino drv za kurjavo. — Interesenti se pozivljajo, da javijo svoje ponudbe, po dosedanjih predpisih kolekovane, direktno komandi gornje divizije. — Iz stavljenih ponudb mora biti razvidna množina drv ter cena za 1 m³ franko glavni kolodvor LJUBLJANA, oziroma MARIBOR.

Kapitan Dodero.

Italijansko napisal A. G. Barilli.

(Dalje.)

Toda, oh! Spomnil sem se svojih tovarišev in v trenutku mi je bilo jasno, kaj sem izgubil. Od sedmih mornarjev sem videl dva, ki sta ležala vsa ranjena na kleči, tretji se je boril z valovi; zdaj so ga približali skalam in speš odnesli. Poizkusil sem mu priti na pomoč. Posrečilo se mi je, da sem dosegel njegovo roko in ga pognil k sebi. Toda drugi štirje? Potrpežljivi tovariši in sotrpini so izginiti in med pogrešanimi je bil tudi naš čolnar, ki je prej prerokoval nesrečo.

Ze žalostna usoda kapitana Norčije in tistih, ki so se ponesrečili z ladjico, mi je izsilila solze, čeprav sem se prej prenegoval, da ne bi kazal malodušnosti mornarjem. Tu na kleči pa so se mi vile solze radi prvih in sedanjih žrtev. Od vse zdrave posadke naše Morske zvezde ni ostalo tu na pečini v velikem morju nič več kakor štiri omažana, od lakote uničena telesa... Kdo je bil bolj vreden pomilovanja, mrtvi, ali mi živi?

Solnce se je nagibalo k zatonu. Ker je bila tu dragocena vsaka minuta, sem začel natančno opazovati skalino, na kateri smo takorekoč viseli. Spoznal sem, da se spenja naša kleč vzporedno z obrežjem in da smo komaj eno miljo oddaljeni od suhe zemlje. Obrežje in griči so se mi zazdeli kakor zelena vaza, kakor paradiz — v primeri s pusto skalino. Da pridemo čim prej na suho, to je bila moja edina misel. Sicer smo bili vsi skrajno izmučeni, je vendar v nas živela še zavest, da je veliko boljše, da umijemo na suhem, kakor pa tu nad vodo.

Tovariši so pritrdili mojemu predlogu. Odložili smo obleko, jo zvezali v velik sveženj, in se vrgli v morje. Zdaj sem zagledal tudi sod, kamor sem poprej spravil svoje instrumente in ga k sreči ujel.

Ko je Apolo zagledal, kako sem se boril v valovih, je planil tudi on v morje in prvi priplaval na breg. Tudi mi smo se drug za drugim prikopali na suho. Ali smo bili veseli ali žalostni, tega vam ne morem povedati, samo toliko vem, da smo se vsi obenem z grozo ozrli na rjoveče morje, ki nam je napravilo toliko gorja.

Otok, kamor nas je zagnala usoda, je bil v resnici lep. Ravnina je bila živazelená, sredi se je dvigala stožčata gora — najbrž ugasel ognjenik — ki je skrivala svoj vrh v oblake. Zdelo se mi je, kakor bi se bila tu priroda čisto po svoje igrala z zemljo; od gole gorske strmine so se počasi stopnjevale barve do najtemnejšega zelenja. Pred nami se je vila zelena dolinica, vsa polna zelišč in več vrst palm. Kokosove palme so nam prvič dale tako potrebne hrane. Med palmami smo našli tudi lep studenec. Tu smo se umili in polagoma pogasili žejo.

Da mi pozneje ne bo treba pripovedi prekiniti, hočem tu pripomniti, da leži ta otok na štirideseti stopinji južne širine in stoštirinajsti vzhodne dolžine, računjeno od pariškega poldnevnikar. Naš otok je bil najvzhodnejši od sedmerice otočičev, ki

sem jih jaz imenoval z imeni sedmih poglavitnih grehov. Divjaki ga imenujejo Okvenakati, in meni se ni zdelo potrebno, da bi mu dajal kako bolj kristjansko ime, ker ga po mojem prepričanju tudi zaslužil ni. Tudi ga nisem osvojil v imenu njegovega veličanstva italijanskega kralja — takrat je bil samo kralj sardinski — da ne bi vlade zapletel morda z Angleži ali drugimi narodi v kako slabo kupčijo. Kratko povedano, tu je bilo sedmero otočičev brez gospodarja, in naj jih vzame, komur se zljubi!

Pa nazaj k moji pripovedi, ki sem jo prekinil pod kokosovimi palmami in ob studencu. Jedli smo in pili in si od veselja stiskali roke, ker smo si rešili življenje. Nazadnje smo plegli po travi — v trdni veri, da je otok neobljuden. Po tolikih dneh same groze in naporov smo bili potrebni najprej spanja. Ni preteklo deset minut, že smo vsi trdno spali. Zasanjal sem, kako sem postal kralj na tem zapuščenem otočju in kako sem kronal za kraljico ženo, katere imena vam tu ne bom razodel. Prav po evropsko smo napravili.

Bile so res lepe sanje, in še danes bi si jih privoščil, a samo pod tem pogojem, da bi mi jih ne prepodilo pasje lajanje; kakor takrat.

Ko se je namreč naš pes zjutraj prebudil, je opazil, kako se zbirajo ob hribih temnordeče postave in preže, da bi nas v spanju zavrtno napadle.

4.

Mislite si, kako smo se prebudili. Bil je svetel dan, znamenje, da smo zelo dolgo spali. Kakor hitro so rdečkasto videli, da smo jih skoro veseli, so planili iz svojih skrivališč. Zdelo se mi je, da se pripravljajo na napad — in bilo mi je, kakor da brenči že ploha kolov nad mano. Toda ko so prišli na rob gozda, so se ustavili, kakor da se hočejo posvetovati. Bilo jih je okrog sto, visoke postave, lepe močne rasti, bakreno rjave barve, na obrazu, prsih in stegnih pa so se jim svetile temnomodre podobe. Njihovo orožje so bile lesene sulice in neka vrsta kolov, ki so bili okrašeni z okorno rezbarijo. Druga okrasja niso imeli, tudi obleke ne, le v laseh so imeli šop pisanih peres.

Le eden je imel neke vrste obleko in dvoje zlatih obročev nad komolci. Najrazličnejša modra znamenja, ki naj bi predstavljala z mnogimi žarki obdano glavo, so krasila njegove široke prsi. To je bila podoba solnca in ta okinčani mož kralj.

Ali razumete? Kralj se ni zanimal za nas, neznance, od morja zbičane reveže! Če bi se tu pri nas zazdelo kralju, da bi se zmenil za take potepavse, bi naročil svojemu ministru, ta bi izročil povelje kakemu predstojniku in tako bi romalo to po vrsti od vseh uradnikov navzdol, dokler ne bi prišlo do orožniškega postaje-

načelnika, da nastopi poizvedovanje. Tam na Okvenakati pa vsa taka poizvedovanja niso tako zapletena, tudi uradovanje ne tako težavno. Kralj je poveljeval vojski in patrolji ter delil pravice. On je odpiral dvorane in zapiral ječe, delal je kakor konj in imel čisto prav, če je pojedel za šestnajst drugih.

Mi smo spali kot pribiti in niti mislili nismo, da bi se branili. Zdaj smo pri koncu — sem si mislil na tihem. — Ti ljudje nas na drobno razsekajo.

Divjaki so medtem začeli peti — boljše rečeno rjoveti. Najbrž je bila to njihova himna, toda napeva nisem mogel najti v nji. Sicer so mi razodevale njih oči in usta, da pojejo približno na isti način kakor mi — a upam, da mi boste verjeli, da takrat nisem bil zmožen natančnega primerjavanja. Samo to sem opazil, da so bili vedno bolj divji, čim dalj so peli. Divje so vihteli svoje kolce in namerjali sulice proti nam.

»Kapitan,« mi je s tresočim glasom zašepetal eden mojih ljudi. »Kaj napraviš? Ali jim pustimo, da nas brez obotavljanja pobijejo?«

»Ne, ne — na novo misel sem prišel.« Po teh besedah sem šel divjakom nasproti, začudeno so me gledali. To so tudi vpoštevali, ker so celo prenehali s peljem.

Ko sem se jim približal na pol pota, sem se globoko prikloni. Od bližnje palme sem odtrgal vejico ter jo visoko vihte nesel sovražnikom nasproti. Razumeli so znamenje miru in zdelo se mi je, da igra med divjimi potezami na obrazu smeh. Nato je stopil mož s solničnim obrazom kakih osem do deset korakov naprej, zasadil sulico globoko v zemljo ter začel govoriti.

Takrat sem razumel troje jezikov: laško, francosko in angleško, tudi latinščino, ki sem se je svoje čase učil v šoli, še nisem pozabil, toda ta jezik, ki ga je govoril kralj, ni bil nobenemu teh čisto nič podoben. Toda kmalu sem razumel, da vprašuje po naših pravicah.

(Dalje.)

Širite »Večerni list«

**Trisi - podgane
stenice - škurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miš K 5—; osobito ostrá pasta za podgane K 6—; za škurke K 5—; posebno močna tinktura za stenice K 5—; uničevalec moljev K 2—; prašek proti mrčesom 250 in 500; tinktura proti ušem pri ljudeh K 3—; mazilo za uši pri živini K 3—; prašek za uši v obleki in perilu K 3—; tinktura za bolhe pri psih K 150; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3— — Pošlita po povzetju Zavedenja za eksport.

M. Jünker, Zagreb 116, Peirinjska ulica 3.

Izdajatelj konsorcijski »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cencić.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.